

**Diakonie &
Parochie**

Diaconie en generaties

Jaargang 21, nummer 3, 2008

je naaste als jezelf

2008 nr. 3

DIAKONIE EN PAROCHIE

Wat is dit voor een tijdschrift?

Prijs van dit
nummer € 5,00
exclusief porto

Onder **DIAKONIE** verstaan we:

- * allerlei manieren waarop
- * groepen christenen (waaronder parochies)
- * zich solidariseren met mensen in nood
- * of werken aan het oplossen van maatschappelijke problemen.

DIAKONIE & PAROCHIE is een tijdschrift dat speciaal naar parochies kijkt. Het wil de lezers ervan helpen parochies te doen uitgroeien tot meer diaconale gemeenschappen.

DIAKONIE & PAROCHIE is een uitgave van het Landelijk Katholiek Diaconaal Beraad. Het verschijnt vier keer per jaar.

Abonnementsprijs €14,00 p.j., losse nummers: € 5,00 excl. porto.

Voor abonnementen en bestellingen:

Postbus 13049, 3507 LA Utrecht,

tel: (030) 232 69 09, fax (030) 230 70 99

e-mail: bestel@rkk.nl

Abonnementen worden automatisch verlengd, tenzij schriftelijk wordt opgezegd voor 1 november.

***Kijk voor meer diaconale voorbeelden
en meer diaconale spiritualiteit ook op
www.rkdiaconie.nl***

Aan dit nummer van Diakonie & Parochie werkten mee: Har Aben, Karin Blaauw, Hub Crijns, Charles Horsthuis, Marita Fennema, Esther van der Panne (eindredactie), Hans Schouten, Hub Vossen.

Productie: Actioma, Tilburg/Rotterdam. Opmaak en print: Drukkerij Groenewoud.

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen uit dit tijdschrift wordt op prijs gesteld, mits de bron wordt vermeld. Uitgezonderd zijn foto's, gedichten en cartoons.

ISSN 0922-9647 www.actioma.nl

INLEIDING

Diaconie en generaties

Hub Crijns

Iedere generatie heeft eigen mogelijkheden en motieven om diaconaal actief te worden. En iedere levensfase brengt andere problemen met zich mee. We kijken in de nummers 3 en 4 van Diakonie & Parochie 2008 naar voorbeelden van diaconale activiteiten die gericht zijn op een groep in een bepaalde leeftijd of levensfase. Omdat een leeftijds-gerelateerde groep de activiteiten uitvoert of omdat de diaconale activiteit gericht is op die groep. Bijvoorbeeld: diaconie door en diaconie voor jongeren; diaconie voor en diaconie door dertigers; voor 60-plussers en door 60-plussers.

Diaconaal handelen

De uitwerking van het diaconale handelen kun je omschrijven als: de christelijke dienst van zorg, presentie, solidariteit en verzet ten behoeve van mensen in nood. Deze dienst heeft als doel dat noodlijdenden daadwerkelijk hulp in hun nood ervaren. Zorg, solidariteit, verzet en presentie zijn er wezenlijke aspecten van.

- Met 'zorg' wordt bedoeld: de acute en blijvende hulpverlening aan mensen in nood.
- 'Solidariteit' houdt in: hun kant kiezen en naast hen blijven staan.
- 'Verzet' staat voor: weerstand bieden tegen elke vorm van onrecht en zich inzetten voor zodanige verandering van situaties en structuren dat mensen tot hun recht kunnen komen.
- 'Presentie' is de laatste jaren bijgevoegd. Aanwezig zijn in de nood en het lijden van mensen is een diaconale kwaliteit, evenals bidden in deze situaties. Lijden kan zo groot of zo onoplosbaar zijn dat er met zorg, solidariteit en verzet weinig eer te behalen is. Aanwezig zijn om niet, in het geloof is dan een haalbare diaconale manier van handelen.

Probleemgerichte omschrijvingen

Heel vaak wordt de nood van mensen omschreven in de vorm van problemen die mensen direct in hun bestaan bedreigen. Dat zie je bijvoorbeeld in de Werken van barmhartigheid: mensen hebben honger, dorst; ze zijn zonder woning of kleding, reizend of van

over de grens, ziek, gevangen of dood. Mensen met nood aan bestaansbehoeften zijn vaak arme mensen.

Omschrijvingen van noden kunnen zich ook richten op het gedrag waardoor mensen in nood komen: inbreken, stelen, vernielen, te veel genotsmiddelen gebruiken (alcohol, drugs, eten), anderen geweld aandoen, ruzie maken, echtbreken.

Diaconale noden kunnen voortkomen uit de fysieke gesteldheid van het lichaam: een gebrek, een handicap, ziekten waaraan mensen lijden, een ongeluk met blijvend letsel. Mensen worden dan ingedeeld als gevolg van die noden: zieken, arbeidsongeschikten, gehandicapten, mensen met een beperking.

Ten slotte kun je nood omschrijven in termen van grotere rampzalige gebeurtenissen: natuurramp, explosies, oorlog, geweld en ruzie, massaontslagen, epidemieën, terroristische aanslagen.

Leeftijdsgebonden omschrijvingen

Je kunt mensen indelen in groepen op grond van hun leeftijd. Die leeftijd hangt vaak samen met een bepaalde levensfase: jeugdigen en jongeren; twintigers: jong-volwassenen en studenten; dertigers en veertigers of middengroepen die zich nestelen in banen, gezinnen; vijftigers en zestigers, die de maatschappij dragen; gepensioneerden en bejaarden die hun werk-carrière achter de rug hebben, maar nog op allerlei manieren meedoen. Al die groepen hebben aan die leeftijd gebonden problematieken.

Jongeren en diaconie

Jeugdigen en jongeren bijvoorbeeld zijn aan het opgroeien, zoeken hun weg in het leven, worden opgeleid. Problemen kunnen ontstaan waar jongeren beletselen of grenzen ervaren in dat opgroeien.

Jongeren kunnen elkaar problemen aandoen: pesten, ruzie, uitsluiten. Jongeren kunnen een fysiek probleem hebben of krijgen. Jongeren groeien op tot mannen en vrouwen en die hormonen plus groeispurt leiden vaak tot veranderingen in persoon en gedrag. Er kunnen puberteitsproblemen uit voortkomen, met gedragsproblemen, zoals eetstoornissen. Omdat jongeren door volwassenen begeleid worden kunnen er problemen ontstaan door die volwassenen of met die volwassenen. Jongeren zijn voor de wet minderjarig, dus zijn er aparte voorzieningen, wetten en regels voor jongeren in problemen. Die kunnen een probleem op zich zijn, zoals de ingewikkelde wereld van jeugdzorgland laat zien.

Volwassenen en diaconie

De middengroepen zijn zich vaak aan het nestelen in baan, relatie, huis en gezin. Dertigers en veertigers hebben het druk met huwelijk, werk, de woning en de auto, partner, en het krijgen en opvoeden van kinderen. Op de achtergrond ouders en familieleden, vrienden en vriendinnen, collega's, school. Een druk sociaal leven, waar vrijwilligerswerk en diaconaal werk onderdeel van kan zijn. Ook hier kan op elk van deze onderwerpen een probleem ontstaan. Werk kan tot problemen leiden en geen werk evenzo. Stress is de meest voorkomende ziekte bij volwassenen. Relaties en seksualiteit zijn meestal fijn, maar er wordt ook veel ruzie gemaakt, uit elkaar gegaan, gescheiden. Er kan huiselijk geweld ontstaan. Dat is een bron voor problemen. De keuze voor kinderen is vaak een bewuste. Maar kinderen kunnen leiden tot problemen. Het huis kost tegenwoordig heel veel geld. Dat kan tot problemen leiden als de rente stijgt of de baan wegvalt. In deze leeftijdsperiode is vaak sprake van een teveel: te veel werk, te veel met het gezin of de relatie, te veel met het huis, hetgeen zich ook weer kan uiten in te veel eten, drinken, zoeken van genot. Of er is sprake van 'te weinig' en dat is vaak ook een probleem.

Senioren en diaconie

De vijftigers en zestigers zijn aan de tweede helft van hun leven begonnen. De baan, het gezin, de relatie is gesetteld. Kinderen zwermen uit, starten hun eigen leven. De senior is vaak te vinden in leidinggevende positie op het werk, thuis, in het verenigingsleven of bij de sport, in de buurt, in de politiek. Al die posities kunnen problemen opleveren: het is te veel tegelijk, te veel verantwoordelijkheden. Vijftigers en zestigers verrichten veel mantelzorg: voor kinderen en kleinkinderen en voor ouders en grootouders. Daarom spreekt men wel van de 'sandwich'-generatie, die geplet kan worden door de zorg voor de generatie boven en onder hen.

Het is de generatie van volop meedoen, maar ook van afscheid nemen. Soms gedwongen: door handicap, ziekte of dood. Omdat oud-zijn in bedrijven niet gewild is. Niets is zo moeilijk als boven de vijftig een nieuwe baan vinden. Wie goed luistert, hoort op het schoolplein en ouderavonden dat oude onderwijzers en leraren volgens jonge ouders niet meer goed les kunnen geven. Dus gaan scholen oudere leerkrachten ontslaan of vroeg pensioneren. Op deze leeftijd drukt de samenleving vaak zijn waardering uit voor de senioren. Maar even vaak komt voor, dat ze afgeschreven worden, weggezet, aan de kant geduwd zonder bedankt te worden.

2008 nr. 3

Gepensioneerden en bejaarden en diaconie

De gepensioneerden en bejaarden worden beschouwd als mensen die van het maatschappelijk toneel verdwenen zijn. Ze hebben een rol achter en opzij van het toneel. Het kan een tijd zijn van ontspannen, dingen doen die je leuk vindt en de tijd aan jezelf hebben. Ouderen reizen veel. Deze generatie geniet ook het meest van de nieuwe generatie.

Tegelijk komen in deze leeftijdsgroep veel problemen voor. Veel oudere mensen hebben een laag inkomen, vooral vrouwen en mensen met een andere etnische achtergrond. Armoede komt veel voor. Het is een leeftijd waarop ziek worden en sterven een steeds grotere rol gaan spelen. Voor sommigen eerder dan voor anderen. Ziek zijn, verplegen, het leven voegen naar wat je nog kunt. Afscheid nemen, rouw, verdriet, eenzaamheid, sociale uitsluiting zijn problemen die met deze leeftijd samenhangen.

Leeftijdsgebonden diaconie ontwikkelen

Hoe gaat de parochie te werk bij het ontwikkelen van het eigen diaconale handelen? Kijk je naar de problemen en maak je daarop je plan? Of kijk je naar de mensen, waar die mee bezig zijn en stem je daar het handelen op af? En wat betekent dat voor je diaconale aanbod? Hoe houd je in dat aanbod rekening met leeftijdsgebonden problemen? Is in het vrijwilligersbeleid van de parochie hier al iets over geformuleerd? Houd je er rekening mee dat er verschillende typen van vrijwilligers zijn: rond beleid en organisatie; rond zorg en presentie; rond doen en aanpakken; rond educatie en bewustworden? Elk type vraagt andere vaardigheden, beschikbaarheid van tijd, manier van inzetten van de menskracht.

In veel parochies is het gewone doen en laten vooral afgestemd op de meest betrokken groep. Dat zijn op dit moment vooral vijftigplussers. Het kan zijn dat in het diaconale aanbod dan vooral wordt ingegaan op de problemen van deze groepen. Wil je je richten op de middengroepen of jongeren, dan liggen er een aantal vragen. Kun je starten bij die leeftijdsgroepen? Heb je voldoende contacten met hen? Weet je wat hen bezig houdt? Wat willen zij van de parochie en wat willen ze voor elkaar doen? Bied je ruimte en openheid aan die groepen? Besef je dat met het openstaan en binnenhalen van andere leeftijden, je manier van werken en praten, je groepscultuur verandert? Willen die groepen liever onder elkaar diaconaal werk doen, bijvoorbeeld jongeren met jongeren, vrouwen met vrouwen, ouderen met ouderen? En hoeveel tijd, ruimte en energie hebben ze om mee te doen?

Diaconie voor, door en met mensen

Diaconie die zich richt op leeftijdsgroepen kan beginnen met een keuze voor een bepaalde groep. Daarbij kun je denken aan een probleem dat voor die groep speelt of waar die groep speciaal bij betrokken is, maar dat hoeft natuurlijk niet. Je kunt ook aansluiten bij de specifieke motivatie die een leeftijdsgroep heeft om zich in te zetten voor anderen, bij een activiteit die goed bij deze groep past, een organisatievorm.

Jongeren bijvoorbeeld vormen een probleem in de parochie. Vooral hangjongeren met een eigen, lawaaierige groepscultuur. Of jongeren drinken te veel alcohol in de zuipketen. Of jongeren hebben moeite met elkaar: verschillende groepen die elkaar tegenwerken.

De parochie kan, beginnend bij de volwassenen, een diaconaal plan van actie opstellen. Iets voor de jongeren. Het liefst ook door jongeren. Stel dat je alcoholgebruik van jongeren aan de orde wil stellen, in zijn leuke en problematische kanten. Dan komt met even doorddenken al snel het alcoholgebruik van de ouders en volwassenen aan bod. En weer even later dat van de parochie of gemeenschap. Hoe ga je als parochie om met alcohol? Schenk je automatisch alcohol bij een parochiefeest of heb je ook aan alternatieven gedacht?

Het beste is de eigen ervaring voorop te stellen. Wat maken we zelf mee? Wanneer en waarom gaat het goed, en wanneer en waarom gaat het fout? En bij dat fout gaan: waarom ervaren we dat zo of vinden we dat zo? Zijn er van daaruit stappen te zetten om gedrag te veranderen? En wie zijn dan de dragers van die stappen? Of heb je een getrapte actie nodig: een kleine kerngroep, die medestanders en bondgenoten vindt, bijvoorbeeld in school en buurthuis, om vervolgens grotere groepen te bereiken en mee te laten doen? Wie zo aan de praat raakt met verschillende leeftijdsgroepen in de parochie is al heel snel actief in geloven metterdaad. In dit nummer staan vooral diaconale activiteiten voor, door en met jongeren, waar parochies bij betrokken zijn. In het volgende nummer komen andere leeftijdsgroepen aan bod.

Hub Crijns is directeur van landelijk bureau DISK.

E-mail: hcrijns@disk-arbeidspastoraat.nl

Website: www.disk-arbeidspastoraat.nl

2008 nr. 3

VOORBEELDEN

DIACONACTION: KLAAR STAAN VOOR JE NAASTE

Esther van der Panne

Een feest voor de kinderen uit de buurt organiseren, wafels bakken en spelletjes doen in het zorgcentrum, wachtende truckers een ontbijt bezorgen, klussen op de kinderboerderij: in een weekend in november zetten jongeren uit het hele land zich in voor anderen in hun eigen omgeving. Ze doen mee aan DiaconAction. Met groot enthousiasme. In 2007 deden maar liefst 2500 jongeren mee.

“De kracht van DiaconAction ligt voor een deel in de laagdrempeligheid”, zegt Karin Blaauw, landelijk coördinator van DiaconAction en medewerker jongerenpastoraat van het dekenaat Noord in het bisdom Haarlem. “Iedereen kan meedoen, er zijn geen eisen vooraf. De katholieke kerk is initiator van het project, maar we vinden het belangrijk dat een breed publiek kan meedoen. Ook niet-kerkelijke groepen doen mee, scholen bijvoorbeeld.”

DiaconAction is echt op jongeren gericht. Het grootste deel van de deelnemers is tussen de 12 en de 20. Soms doen vormselgroepen mee die de voorbereiding op het vormsel een diaconaal aspect willen geven.

Samen sta je sterk

Het idee achter DiaconAction is eenvoudig: groepen jongeren doen iets goeds voor een ander in hun eigen omgeving, in een weekend in november. Het is de bedoeling dat de groep zelf, met de eigen begeleiders, een activiteit bedenkt en uitvoert.

Karin: “We hebben diaconie ruim geïnterpreteerd: het kan om de hele leefomgeving gaan, niet alleen om mensen. Sommige groepen helpen een dag in een dierenasiel of gaan het plaatselijke park schoonmaken. Kluswerk vinden jongeren vaak heel leuk: je ziet iets groeien, je hebt iets gemaakt. Er zijn ook groepen die een leuke middag organiseren voor kinderen in een asielzoekerscentrum en daar erg veel plezier aan beleven. Sommige groepen zijn meer kerkelijk ingebed en doen iets in die kerkelijke setting, andere hebben dat weer minder. Dat hangt ook van de leeftijd af.

De groepen die deelnemen, hebben voor zichzelf een goede actie bedacht. Daar oefenen wij geen controle op uit. We bieden een

weekend van 21, 22 en 23 november

informatie en opgave:

www.diaconaction.nl

DIACONIE EN GENERATIES

kader aan met heel veel mogelijkheden. Het is een heel open project. Daarom is het organisatorisch ook goed te doen. Het hoeft helemaal niet zoveel tijd te kosten.

We vragen alleen: gebruik de naam DiaconAction, het logo en doe je actie bij voorkeur in het DiaconAction-weekend. Het idee achter die concentratie op dat ene weekend is: samen sta je sterk. Je doet het met z'n allen, daardoor krijgt het meer aandacht en is de uitstraling krachtiger. Jongeren vinden het ook leuk om mee te doen met iets groots."

Groei

DiaconAction begon als een project in de regio rond het Drielandpunt. In 2004 probeerde Karin het uit in het dekenaat waar zij toen werkte: 40 jongeren deden mee en waren enthousiast. Het jaar daarop deden groepen in het hele bisdom Haarlem mee, in 2006 ook in het bisdom Rotterdam. Het aantal deelnemers groeide tot 1000 jongeren. Karin: "Jong Katholiek, het landelijke jongerenwerk in de katholieke

kerk, gaf groen licht om het landelijk te organiseren. Zij hebben DiaconAction echt omarmd. Samen met Harm Ruiter van Jong Katholiek ben ik de coördinatie gaan doen. In 2007 deden 2500 jongeren mee. Er is een netwerk van contactpersonen die DiaconAction in hun eigen bisdom dragen."

2008 nr. 3

Maak het gezellig

Zowel begeleiders als jongeren vinden DiaconAction erg leuk. Karin: "Als een groep voor de eerste keer meedoet, is het soms een beetje lastig. Dan zegt het nog niet zoveel. We raden de begeleiders dan aan om zelf alvast een project te verzinnen.

We zeggen ook: beloon de jongeren. Maak er een gezellige bijeenkomst van met een kop en een staart eraan. Het bisdom Den Bosch pakt het heel groots aan: die organiseren een gezamenlijk 'kick-offmoment' voor het hele bisdom, telkens in een andere plaats.

De jongeren die meedoen, krijgen allemaal een kadootje: een T-shirt, een paraplu of een rugzakje. Dat kost de groep niets en het is leuk om uit te delen voor de begeleiders."

Ontmoeting en geraakt worden

Karin vindt het belangrijk dat DiaconAction vanuit de kerk georganiseerd wordt. "Wij vinden dat we een verantwoordelijkheid hebben om voor de naaste te zorgen. Dat is toch een van de pijlers van het christendom.

Ik vind het belangrijk dat jongeren kennismaken met diaconie. Dat kun je uitleggen, maar je kunt het ze ook laten beleven, de handen uit de mouwen steken. En dat doen jongeren graag.

Vaak wordt er ook een avond besteed aan vragen als: wat is diaconie? Jongeren gaan nadenken: wat behoeft aandacht in onze eigen omgeving? Het heeft ook met gemeenschapsvorming te maken, betrokken zijn bij de gemeenschap waar je deel van uitmaakt. Een groep jongeren bracht bedlegerige mensen in een verpleeghuis met bed en al naar de kerk. Dat werd vreselijk gewaardeerd.

Ontbijtpakketten

Jongeren van de protestantse gemeente Hoofddorp brachten op zondagmorgen om 8 uur ontbijtpakketten rond bij buitenlandse vrachtwagenchauffeurs. Deze truckers brengen hun zondag noodgedwongen door op parkeerplaatsen bij de A4.

Karin Blaauw: "Dan loop je tegen van alles aan: de meeste van deze truckers spreken geen Nederlands. Ze zitten heel hoog in hun cabine en jij staat een stuk lager. Niet iedereen wil het pakket hebben - dus ontstaat er later een discussie onder de jongeren: moet iemand dankbaar zijn, als jij iets komt geven?

De meeste truckers waren er blij mee. Een Roemeense vrouw ging gitaar spelen en zingen voor de jongeren.

Zo kom je onverwacht in aanraking met een hele andere wereld."

DIACONIE EN GENERATIES

De jongeren hadden voor iedereen een tulp meegenomen en in een aantal gevallen kregen ze die terug, omdat mensen zeiden: jij hebt die tulp verdiend. Dat heeft een aantal van de jongeren erg geraakt. Doordat je geeft, ontvang je iets. En: in de ontmoeting met de andere mens, ontmoet je ook God. Ik hoop dat jongeren dat ervaren."

Voor meer informatie over DiaconAction: www.diaconaction.nl.

Op deze website staan onder andere verslagen van groepen die meegedaan hebben, projectideeën, taken voor de begeleiders, een handboek met stappenplan en de telefoonnummers en e-mailadressen van

de contactpersonen in elk bisdom. Een informatiepakket is te bestellen bij die contactpersonen. E-mail van de landelijk coördinator Karin Blaauw:

karinblaauw@hetnet.nl

Voor meer informatie over Jong Katholiek: Postbus 13049, 3507 LA Utrecht. tel. 030-2326923, e-mail:

info@jongkatholiek.nl,
www.jongkatholiek.nl

diacon Action

Krant
april 2008

Aan het woord... Karin Blaauw

DiaconAction betekent dat we vaak maken wat we altijd in de Kerk zeggen: klaar staan voor je naasten. Maar staan voor je naasten jongeren worden uitgenodigd om anderen te laten zien wat ze in hun maatschappij hebben. Elk jaar, in een weekend in november, gaan zij aan de slag om iets te betekenen voor hun eigen omgeving. Het project wordt aangestuurd door een landelijke leidinggroep en ondersteund door de lokale en diocesane jongerenwerkers.

In 2007 deden wellicht 2500 jongeren mee, verspreid over heel Nederland! Wij ontvingen veel leuke reacties uit het hele land. In deze krant hebben we er 10 voor je op een rijtje gezet, zodat je een idee kunt krijgen van de DiaconAction activiteiten in de verschillende bisdommen.

Nog veel meer verslagen en uitgebreide informatie over dit diaconale jongerenproject zijn te vinden op de website www.diaconaction.nl

Deed jij je groep nog niet mee in 2007? Pak dan je kans in 2008!

Karin Blaauw
landelijk coördinator DiaconAction

**DiaconAction betekent dat we vaak maken
wat we altijd in de Kerk zeggen: klaar
staan voor je naasten!**

IN DEZE KRANT:
Gezettele oude en
Grote nieuwelingen
Disco night
Zingen langs de A4
Sociale wissel
Vereniging voor parochianen
Een kaartje met een praatje
En dan nu de afwisselende...
Knaflucht
Rommelmisja

www.diaconaction.nl

2008 nr.3

JONGEREN EN ROUW

Werkgroep Jongeren en Rouw in Noordoostpolder

Wij zijn een groep van zes jongeren uit de Noordoostpolder. Wij zijn gevraagd door pastor Marita Fennema, Anneke Aarnink en Ria Maes. Alle drie leden van het diaconaal beraad van de Ireneüsparochie. In juli 2006 zijn we voor het eerst bij elkaar geweest om te brainstormen over hoe we voor elkaar en lotgenoten iets kunnen opzetten zodat ons verdriet beter bespreekbaar blijft. Hoe benaderen we onze lotgenoten en welke leeftijdsgroep gaan we benaderen? We willen jongeren met elkaar in contact brengen, die al op jonge leeftijd te maken hebben met het verlies van moeder en/of vader, broer, zus. We merkten al gauw dat het voor ons een verademing was om met lotgenoten te praten over wat we hebben meegemaakt. Er was herkenning en erkenning. Het is duidelijk, we willen een plek creëren waar lotgenoten elkaar kunnen ontmoeten.

Ontmoetingsdag, gespreksgroepen, theatervoorstelling

In oktober 2006 organiseren we een ontmoetingsdag voor jongeren van 8 tot 30 jaar, die een moeder en/of vader, broer of zus hebben verloren door de dood. Die dag is er een korte inleiding over de vele gezichten van verlies en drie jongeren vertellen daar hun ervaringsverhaal over hun verlies en wat dat met ze doet. Tussendoor is er ruimschoots tijd om elkaar te ontmoeten en te praten over wat ons bezighoudt. We houden ook een enquête onder de aanwezige jongeren. Wat willen zij, waar is behoefte aan? Hier is o.a. uit naar voren gekomen dat de jongeren graag met lotgenoten willen praten in gespreksgroepen. We zijn toen op zoek gegaan naar mensen die dat willen begeleiden, gespreksleid(st)ers. Samen hebben we een training gedaan in het Dominicanenklooster in Hierden o.l.v. pastor Marita Fennema. Het afgelopen najaar, 2007, zijn er drie gespreksgroepen van start gegaan! Uit de enquête kwam ook naar voren dat er interesse was voor de voorstelling 'Rouw op je dak' door theatergezelschap Traxx uit Groningen. Deze groep is in mei 2007 uitgenodigd voor dezelfde doelgroep. Het stuk gaat over het bespreekbaar maken van de vele soorten van verliesverwerking of hoe sommigen het juist niet bespreekbaar maken en er op een hele verkeerde manier mee omgaan. Deze middag is afgesloten met een discussie.

De laatste zondag van oktober is inmiddels onze vaste zondag als ontmoetingsdag. In oktober 2007 heeft Manu Keirse een lezing gegeven. Uiteraard was er toen ook weer tijd voor ontmoeting en ook de literatuurtafel ontbreekt niet. We hopen dat de jaarlijkse ontmoetingsdag en de lotgenotengespreksgroepen een blijvend iets zullen worden zodat de drempel laag wordt voor jongeren en het normaal is om met lotgenoten te praten over je verdriet. We hebben zelf ervaren dat daardoor het omgaan met het verlies dragelijker wordt.

Onze derde oktoberontmoetingsdag is zondag 26 oktober 2008. Het is elke keer spannend of er belangstelling zal zijn.

Verdriet en vreugde hand in hand

We publiceren via parochiebladen en kranten en hopen dat er weer jongeren zullen komen. We sturen ook persoonlijk uitnodigingen naar lotgenoten en natuurlijk praten we er veel over in de verschillende vriendengroepen. We hebben zelf gemerkt hoe goed het ons doet en gunnen dat ook anderen. En mocht je denken dat het altijd heel serieus is? We hebben tijdens de voorbereiding en op de dagen zelf ook heel veel plezier. Verdriet en vreugde gaan echt hand in hand en horen beide bij het leven.

Vanuit het diaconaal beraad worden we blijvend door Ria Maes en pastor Marita ondersteund.

Wij worden financieel ondersteund door de samenwerkende parochies in de Noordoostpolder (ISV) en de activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door financiële steun van Solidair Friesland.

*Monique Habets-Maas moniquemaasespel@hotmail.com),
(tel. 06-2827386 | Bert Verhage, Esther Maes, Mirjam Sijtsma, Ingrid Sijtsma, JanWillem Hilderink.*

2008 nr. 3

BOUWEN AAN JEZELF DOOR TE BOUWEN VOOR AAN ANDER...

Jongerenproject parochie Heino

Gerard Groener

"Ik krijg kippenvel als ik er weer aan denk", zegt Els als we haar verslagboek doorbladeren. Samen met zo'n 35 jongeren ging zij naar San Julian in het Boliviaanse binnenland om er enkele klaslokalen bij te bouwen, zodat er meer kinderen naar school kunnen. "Iedereen was uitgelopen. De welkomsteremonie duurde wel drie uur. Ze verwachten zoveel van je! Best griezelig." Trots toont Els het door haar ontworpen logo van World-Servants dat nu op de school prijkt.

Aan zo'n uitzending gaat natuurlijk heel wat vooraf. Ik praat erover met Theo Offenbergh en Ans Stegeman van de werkgroep Kerk en Samenleving (Kesa) van de parochie Heino en met twee jonge meiden: Els die in 2005 naar Bolivia ging en Loes die zich voorbereidt op de bouw van drie klaslokalen in Zambia. De gewone werkwijze van de werkgroep Kesa is het peilen van

Kinderen aan het werk in de uitgebreide school in Bolivia

mogelijkheden voor en door parochianen om anderen van dienst te zijn. Als een project eenmaal loopt, gaat de betreffende groep zelfstandig verder. Deze zomer gaan er weer zeven meiden uit Heino en één jongen.

Het eerste project was in 2002. Om jongeren in contact te laten komen met parochie en diaconale activiteiten, hebben ze de organisatie World-Servants ingeschakeld om een presentatie te doen. Er kwamen 30 jongeren en er zijn het eerste jaar acht mensen uitgezonden.

Word-Servants organiseert uitzendprojecten in verschillende ontwikkelingslanden voor jongeren van 16 tot 23 jaar, onder het motto 'Bouwen aan jezelf door te bouwen voor een ander'. De folders en projecten van World-Servants zien er professioneel uit. Voor 2007 zijn er 23 projecten: Bolivia, Brazilië, Dominicaanse Republiek, Ecuador, Ghana, Haïti, India, Jamaica, Malawi, Oekraïne en Zambia. De jongeren gaan met ongeveer 35 anderen. De bouwactiviteit is natuurlijk het belangrijkste, maar ook is er een programma voor ontmoeting met de plaatselijke bevolking: men draait mee in een kliniek, eet of overnacht bij een familie en altijd organiseren de jongeren ook een activiteit voor de kinderen ter plaatse. De dag wordt geopend met gebed, gesprekken en uitwisseling.

Bij het afscheid krijgt iedereen een boekje waar alle groepsleden iets positiefs of bemoedigends hebben ingeschreven. Els kan er nog enthousiast over vertellen.

Eigen activiteiten

Van deze organisatie heeft men in Heino dankbaar gebruik gemaakt. Blijft er dan nog veel te doen over? Nou en of!

Het begint met acties om geld te krijgen, want de jongeren betalen zelf hun uitzending: meestal € 2.000, behalve voor Oekraïne: € 1.000. Uit eigen zak dragen de jongeren 20% bij, met klamboe, inentingen en andere spullen erbij altijd nog € 400 a € 600. De acties die worden gedaan voor de geldwerving zijn: kerstkaarten-actie, rommelmarkt, stand op het dorpsfeest, wandeltochten, statiegeldactie, potgrond actie, enzovoort.

Het verplichte voorbereidingsweekend van alle 600-700 deelnemers is altijd heel leuk. Loes verheugt zich al op het weekend. Haar groep gaat drie schoollokalen bouwen.

Het kinderwerk bereid je al voor in Nederland. Bij Els was dit het verhaal met de Ark van Noach. "Je vertelt het verhaal en maakt knutselwerkjes en spelletjes voor misschien wel 200 kinderen."

2008 nr. 3

Dan komt het moment van vertrek. De parochie leeft sterk mee en organiseert een 'uitzwaaidienst' voor de jongeren, waarin ze vertellen wat ze gaan doen en waar ze (een beetje) bang voor zijn. Die viering wordt samen met de groep voorbereid. Als ze terugkomen is er een 'inzwaaidienst', waarin de jongeren hun ervaringen vertellen en een en ander laten zien.

Ervaringen opdoen

De jongeren doen hartverwarmende maar ook heel confronterende ervaringen op. Ze zijn onder de indruk van de saamhorigheid en van de gastvrijheid van mensen ginds. Els vertelt van het spannende bestaan van een gezin dat moet leven van een klein bakkerijtje. Je ziet ook het echte geloof van mensen, ook als ze dat heel anders uiten dan wij. Waar Els echt van schrok waren meisjes die al jong moeder waren, nota bene binnen een sekte gesticht door een Friesche dominee. Op één tegenvaller moet je jezelf wel voorbereiden (en je ouders ook): als je daar bent is er geen contact mogelijk; internet en mobiel werken niet. In noodgevallen kan er contact zijn via de organisatie.

Wat is belangrijk als andere parochies of groepen ook zoiets willen doen? Een kleine, energieke en enthousiaste groep van twee of drie mensen; tijdig contact opnemen met World-Servants. Beginnen met goede afspraken, ook over het geld: als de fondsen onvoldoende zijn betalen de ouders bij. Het is de kunst samen met de jongeren en hun ouders goede acties op touw te zetten. Dat maakt ouders enthousiast en werkt aanstekelijk. Jongeren ontmoeten elkaar. Met sommige acties hielpen wel 35 jongeren mee. En wat is voor de Kesa-groep diaconie? Theo geeft hun eigen taakopvatting: "Een groep van parochianen vóór parochianen, zodat die elkaar en vooral anderen van dienst zijn".

Het Kesa jongerenproject uit Heino was een van de vier prijswinnaars van de Ariënprijs voor diaconie van het aartsbisdom Utrecht in 2007. Voor meer informatie over het project in 2008 en 2009:

<http://wseheino.tjvb.nl/home>

Dit praktijkvoorbeeld is overgenomen uit 'Hoe kan ik voor jou een naaste zijn?', een eenmalige uitgave ter gelegenheid van de Ariënprijs voor Diaconie 2007. Dit boekje is te downloaden van www.aartsbisdom.nl (klik op 'publicaties' en dan op 'diversen'). Correspondentieadres voor de Ariëns Prijs voor Diaconie: p/a Dijnseburg, Amersfoortseweg 10, 3705 GJ Zeist.

JONGEREN EN JONGE DELINQUENTEN

Een project met twee aspecten: pastoraat en een film met maatschappelijke discussie.

Hans Schouten

Kijken we wel eens door de bril van jonge delinquenten? Velen van hen worstelen met de vraag hoe zij de verantwoordelijkheid voor hun leven weer op zich kunnen nemen.

Toen de Vincentiusvereniging in Nederland een publiciteitsactie met de titel 'Ieder mens telt' voerde, zei men in een gesprek tegen elkaar: 'Ieder mens telt' - daar horen toch ook gevangenen bij!

Pastoraat

Veel jongeren, autochtoon en allochtoon, zijn de gevangenis ingedraaid. Wij vroegen ons af of jongeren te motiveren zouden zijn om voor leeftijdsgenoten die het niet zo goed getroffen hebben, op te komen of op een andere manier iets te doen. Bijvoorbeeld door deelname aan een liturgieviering en bestaande gespreks-groepen in de gevangenis, of door deelname aan activiteiten voor ex-delinquenten met het oog op reïntegratie. Dat alles samen met gevangenis-aalmoezeniers en plaatselijke Vincentiusverenigingen. Dit idee is neergelegd in een brief aan alle aalmoezeniers van het Justitiepastoraat en hoofdaalmoezenier professor Fred van Iersel. De reactie daarop leerde dat men inzet van jeugdige vrijwilligers van groot belang vindt, vooral om de toenemende kloof tussen delinquenten en de 'normale' samenleving te helpen overbruggen. Men zei: de aanwezigheid van vrijwilligers is nodig, die is van belang voor de gedetineerden om gewone, menselijke, sociale contacten te onderhouden.

Van de aalmoezeniers in het Justitiepastoraat in Roermond, Maastricht, Almelo, Vught, Den Bosch en Rotterdam zijn reacties binnengekomen. Deze eerste aanzet is bemoedigend en het idee is positief ontvangen. Eerste initiatieven worden nu genomen. Het project is nog te pril om een 'inkijkje te geven', maar als we een poosje verder zijn kan dat vast en zeker.

Film over 'de Rechten van het Kind'

De nationale werkgroep 'Jongeren en jonge delinquenten' heeft ook een tweede aspect van het werk opgepakt: het initiatief om te komen tot een film, samen met Justitia et Pax en KRO. Een film,

die een discussie moet aanzwengelen over 'De Rechten van het Kind'.

Dat zit zo. Het proefschrift 'Verdenken of verder denken' uit 1987 van Henriette Gelinck, lid van deze werkgroep, spreekt over de uitzichtloze situatie voor jonge gevangenen. De stelling wordt verdedigd dat jongeren eerst zoveel als mogelijk benaderd moeten worden door de hulpverlening, voordat Justitie aan de gang gaat met het proces tot opsluiting. Er is wel geprobeerd jongeren die fout gingen, uit het justitiële circuit te houden. Maar te veel wordt de route van Justitie gekozen, ook onder druk van de publieke opinie, allerlei groeperingen in de samenleving en de politiek.

Deelgenomen is aan een werkgroep, die na de 'Wende' de bejegening van jonge delinquenten onderzocht in de voormalige Oost-bloklanden. Niet gehinderd door communistische instituties vatte de mening post dat 'jongeren in de fout' primair behandeld moeten worden vanuit het 'Verdrag van de Rechten van het Kind'.

Wat de werkgroep 'Jongeren en jonge delinquenten' nu voor ogen staat is het maken van een film 'De rechten van het kind' – een aanzet voor een maatschappelijke discussie over het Verdrag van de Rechten van het kind, als grondlegger voor het jeugdstrafrecht.

In het verdrag, ook door Nederland ondertekend, zijn alle aspecten genoemd die het leven van een mens onder de 18 jaar beheersen. In feite een verzameling principes rond het opgroeiende kind. Er wordt van uitgegaan dat de overheid bij iedere afweging het belang van het kind als meest zwaarwegende belang laat wegen. Maar in Nederland is dit verdrag nog lang niet op alle punten leidend. Het 'leeft' niet.

Zo'n film, inclusief de maatschappelijke discussie daarover, zou een radicale ommekeer moeten bewerkstelligen. Nodig, in het belang van 'jongeren in de fout'. Nodig ook om de (lappendeken van) instanties die zich bezig houden met 'jeugdigen op het verkeerde pad' mee te krijgen. Met als doel: betere begeleiding van jongeren onder de 18 jaar, voorkomen van ontsporing, meer doen aan hulpverlening en minder snel de route richting Justitie.

Hans Schouten is lid van het bestuur van de Vincentiusvereniging-Nederland. Voor meer informatie: Paul Monchen, ook lid van dit bestuur, en lid van de 'werkgroep jongeren en jonge delinquenten'.

E-mail: paul.monchen@hetnet.nl

Voor informatie over de rechten van het kind: www.kinderrechten.nl

M25: ANDERS NAAR MENSEN GAAN KIJKEN

Charles Horsthuis

Diaconie zit bij veel parochies wat in de marge. En datzelfde geldt voor activiteiten voor jongeren. Sinds vijf jaar zijn in het bisdom Rotterdam M25-groepen in opkomst. Een succesvol initiatief dat diaconie en jongeren bij elkaar brengt. Twee vliegen in één klap dus!

Het idee voor de M25-groepen is eigenlijk min of meer toevallig ontstaan. Een bestaande jongerengroep in Delft was een beetje uitgekeken op het programma dat zij al jaren draaiden. Zij zochten iets heel nieuws en hoorden van de jongeren dat zij graag iets wilden dóen. De gedachte om iets voor anderen te gaan doen, sprak de jongeren dan ook aan. De groep ging M25 (uitgesproken als 'M twentyfive') heten, naar hoofdstuk 25 van het evangelie van Matteüs, waar de werken van barmhartigheid genoemd worden.

Dit initiatief sloeg goed aan en de jongeren gingen enthousiast aan de slag voor dak- en thuislozen en hun kinderen, voor verstandelijk gehandicapten, voor demente bejaarden enzovoort. Zelf geven zij aan dat zij hierdoor bewuster in het leven zijn komen te staan en anders naar mensen zijn gaan kijken. Het is goed iets voor een ander te doen omdat zij zien hoe gelukkig die ander daarvan wordt. Na vijf jaar draait de groep nog steeds als een trein. Ieder jaar komen er nieuwe jongeren bij en vallen er enkele af die bijvoorbeeld gaan studeren of verhuizen. Financiële zorgen heeft de groep niet, want er zijn diverse fondsen die de groep graag subsidiëren.

Nieuwe M25-groepen

Het concept van M25 bleek dus te werken en is de laatste jaren al in een 25-tal parochies in het bisdom Rotterdam overgenomen. In sommige gevallen had men in die betreffende parochies geen jongerengroep (meer), in andere werd de bestaande jongerengroep net als in Delft omgevormd tot een M25-groep. Uiteraard is er verschil tussen een M25-groep in een stad als Delft, waar de problemen als het ware voor het opscheppen liggen, en een M25-groep in een dorpsparochie, waar de nood minder aanwezig is of althans lijkt te zijn. Toch blijkt dat ook op deze plekken voldoende

2008 nr. 3

de mogelijkheden zijn voor M25-groepen om aan de slag te gaan. Bij het plaatselijke verzorgingshuis, een kinderdagverblijf, de voedselbank, het vluchtelingenwerk is altijd wel iets voor de jongeren

te doen. En als zij daarnaast één of twee maal per jaar op 'diaconale excursie' gaan naar de stad, komen ook zij in aanraking met de grotere maatschappelijke problemen die daar spelen. Sinds 2007 ondersteunt het bisdom Rotterdam de oprichting van M25-groepen middels begeleiding, materialen en de website www.mtwentyfive.nl.

M25-groep Delft

Charles Horsthuis is medewerker dienen van de pastorale dienstverlening van het bisdom en belast met de ondersteuning van Diacon-Action en M25.

E-mail: C.Horsthuis@bisdomrotterdam.nl

MAATSCHAPPELIJKE STAGES: Scholieren in Inloophuis

Har Aben

"Mijn eerste gedachte bij mijn stageplek was: 'oei!' Inloophuis Bie Zefke, drugsverslaafden, zwervers en alcoholproblemen, nou niet de meest alledaagse dingen die me te wachten stonden." Met deze zin opent een van de scholieren zijn verslag van een week maatschappelijke stage bij het Inloophuis. Om te vervolgen met een verslag van wat hij deze week heeft gedaan. Hij sluit af met: "Deze stageweek was een succes! Je leert te werken in de maatschappij, je doet eens wat anders dan in de schoolbanken zitten en het is een erg goeie vervanging van de projectweek. Van de stageweek steek je wat op, je hebt er iets aan. (...) De maatschappelijke stage is een erg goed initiatief en het is goed dat dit door de regering ingevoerd wordt! Je steekt er iets van op, en dat is toch waar school en projectdagen om draaien."

In de week voor de herfstvakantie in 2007 hebben wij twee scholieren, uit het vierde jaar van de gymnasiumopleiding, een weekje op bezoek gehad voor een maatschappelijke stage.

Proeven aan de praktijk

De school zoekt de scholieren uit en plaatst ze bij een instelling: "Het is niet zo belangrijk wat ze precies zouden kunnen leren, maar vooral dat ze een tijdje met de praktijk geconfronteerd worden. Gezien het opleidingsniveau en aspiraties komen deze scholieren later in leidinggevende functies. Laat ze dan nu al even proeven aan de uitvoerende praktijk, is het idee achter de stages."

Er is voor gezorgd dat er steeds een vaste vrijwilligster aanwezig was als aanspreekpunt. Ze hebben meegedraaid in de praktische uitvoering van de werkzaamheden in de huiskamer en hebben kennis gemaakt met de gasten. Ze zijn mee op externe voorlichting geweest, om ook te ervaren hoe er vanuit de buitenkant naar het Inloophuis wordt gekeken. Op vrijdag hebben we gezamenlijk afgesloten.

Sneeuwbaaleffect

De huiskamer is een veilige plek voor eenzamen, dak- en thuislozen. Daarnaast willen we vanuit het Inloophuis voor deze mensen een signaal afgeven richting samenleving. Met name dit tweede aspect is een belangrijke reden om mee te draaien in het gebeuren van de maatschappelijke stage en er dus ook tijd voor uit te trekken. Het signaleren krijgt vorm door het sneeuwbaaleffect van de verhalen van de scholieren naar hun klasgenoten, de terugkoppeling naar de school en de positionering tussen andere instellingen tijdens een bijeenkomst van de school met instellingen.

Kortom een intensieve begeleiding en tijdsinvestering maar van 'onschatbare' waarde.

Volgende week komen twee nieuwe scholieren voor een kennismakingsgesprek.

Har Aben is coördinator van Inloophuis Bie Zefke in Sittard. Zie www.bie-zefke.nl

Meer over maatschappelijke stages: www.maatschappelijkestages.nl

Webtips

www.ikbengeweldig.nl: site voor jongeren over vrijwilligerswerk

www.stageidee.nl: site voor jongeren over maatschappelijke stages

www.providerzeist.nl: Keuzecatechese voor jongeren van 12-16 jaar, ook met diaconale thema's in het pakket

www.donbosco.nl: Jeugd- en jongerencentra, leefgemeenschappen van jongeren.

www.timetoturn.nl: Netwerk van jongeren die een 'authentieke christelijke levensstijl nastreven (= ook: duurzaam en rechtvaardig).

www.jongerenenmissie.nl: leven en leren in Azië, Afrika en Latijns-Amerika

www.togetthere.nl: ondersteunt jongeren die zich willen inzetten voor ontwikkelingssamenwerking (o.a. door organiseren van diaconaal jaar)

www.factortien.nl: reizen om jongeren actief te betrekken bij ontwikkelingssamenwerking

www.zwerfjongeren.nl: Stichting Zwerfjongeren Nederland zet zich in voor verbetering van de leefsituatie van dak- en thuisloze jongeren.

NIEUWS

Geloofwaardige Globalisering!

Conferentie over de maatschappelijke verantwoordelijkheid van kerken

Het meer jaren durende programma Werken aan een Geloofwaardige Economie van DISK, Protestantse Kerk en Oikos wordt op 18 november 2008 afgerond met een slotconferentie voor een breed kerkelijk publiek. Tijdens deze conferentie kunt u horen en zien hoe gelovigen en plaatselijke geloofsgemeenschappen zinvolle antwoorden beginnen te geven op de economische globalisering: in woorden, maar ook in daden. Er komen interactieve postersessies, muziek en een biologische lunch. Oikos presenteert een praktijkboek Geloofwaardige Economisering. DISK presenteert op feestelijke wijze een duurzaamheidsscan voor kerken.

De conferentie vindt plaats op: 18 november 2008 van 10.30u – 16.30u in de Geertekerk, Geertekerkhof 23, Utrecht.

Meer informatie en aanmelden (tot 7 november):

via www.geloofwaardige-economie.nl of bij Oikos, Postbus 19170, 3501 DD Utrecht, tel. 030-2361500, e-mail: oikos@stichtingoikos.nl. De toegang is gratis. Tijdens de conferentie wordt een biologische lunch geserveerd.

Geloofwaardige Economie

Werken aan een Geloofwaardige Economie

Een programma van DISK, PKN/Kerk in Actie en Oikos

Een samenleving gekenmerkt door zorg en solidariteit: wie wil dat nu niet? Tegelijkertijd betwijfelen wij vaak de haalbaarheid en houdbaarheid van dit menselijke én bijbelse ideaal. We voelen ons al gauw machteloos. Veel macro-ontwikkelingen gaan ons begrip te boven. En we hebben weinig greep op nationaal en internationaal economisch beleid. We betrouwen een eenzijdige nadruk op efficiëntie en kostenbesparing, maar ervaren die steeds sterker. We ultiem zorg over groeiende armoede, maar we zien tegelijkertijd dat de kloof tussen arm en rijk zelfs in eigen land breder wordt. Het programma 'Werken aan een Geloofwaardige Economie' helpt kerken en kerkleden hun gevoel van machteloosheid te benoemen en zo veel mogelijk om te smeden naar inzicht en zinvolle actie. Zo herwinnen economische idealen hun kracht en worden ze weer geloofwaardig.

www.geloofwaardige-economie.nl

Doorwerking onderzoek naar kerkelijke armoedehulp

In alle bisdommen worden de resultaten van het onderzoek 'Armoede in Nederland 2008' besproken, in diverse verbanden en bij verschillende gelegenheden. Het onderzoek is te downloaden van www.kerkinactie.nl

Geen vreemden voor elkaar

**We zijn geen vreemden voor elkaar
al spreken we andere talen.**

**We zijn geen vreemden voor elkaar
we zijn van één zon de stralen.**

**We zijn naar 't zelfde beeld gevormd
al zien we met andere ogen.**

**We zijn naar 't zelfde beeld gevormd
door één levensgeest bewogen.**

**We zijn een leven onderweg
al volgen we andere wegen.**

**We zijn een leven onderweg
en wie komt geen ander tegen.**

Marcel Zagers